

El do i la maledicció de la pèl-roja

DAVID VIDAL

Dos nens de la lliga Babe Ruth la troben. La pèl-roja està mig despullada entre els matolls, vora el pati, amb els sostenidors descordats per damunt dels pits. Té una mitja de niló nuada al coll i les cames obertes, la faldilla apujada, sense roba interior, amb la pell blanquíssima plena de picades. La prosa en *staccato* de James Ellroy arrenca aquí, en aquesta heura que oculta el cadàver de sa mare, Jean o Geneva, el 1958 a la petita ciutat d'El Monte, on vivia des que s'havia divorciat. Quan els policies l'hi comuniquen –“de genolls, observant-me”, una foto al *Times* immortalitza el moment– no sospiten que ell odiava sa mare, “una puta borratxa i una golfa”, ni que “estaven veient un nen feliç”. Un assassí desconegut li regalava el que ell pensava que seria “una nova i magnífica existència” amb son pare, de qui sabem –i potser no calia– que “era tan guapo que feia ràbia i tenia una cigala enorme”.

Però res no va bé. El món és un lloc estúpid i violent, i no disposem de mitjans per defensar-nos-en. Com una llavor negra i radioactiva, aquest fet marca la vida d'Ellroy, i la converteix en un camí descontrolat cap a l'autodestrucció. Creix en la marginalitat, gairebé per elecció, i s'obsessiona amb els casos de violència contra les dones no resolts –la pulsio sublimada, edípica, per aquella pèl-roja que no va saber estimar–, devora literatura negra *pulp*, adora els programes policíacs de la televisió. Ellroy es converteix en un violent brètol antisemita, xenòfob seguidor del Partit Nazi Nord-Americà, que delinqueix habitualment, que acaba allistant-se i sent llicenciat per problemes mentals, que s'alcoholitza fins al delírium trèmens, que es droga fins a la psicosi i la paranoia, que acaba dormint als parcs públics i sent detingut un cop rere l'altre. “L'horror estava sempre amb mi. L'horror mai no m'abandonaria”, lamenta.

Ellroy escriu el llibre el 1994, 35 anys després de l'homicidi de la ma-

re, i tot i que el planteja, en part, com un intent de solucionar el cas –i per a això contracta un policia retirat, Bill Stoner–, en l'últim tram la impossibilitat d'aconseguir-ho obre la porta a un nou objectiu: comprendre la mare, redimir-la de l'oblit i l'odi al qual la va condemnar. Per a això construeix el relat en quatre actes: dos des d'un narrador protagonista, absorbent i obsessiu, que és l'Ellroy adolescent, en el primer, i un escriptor de mitjana edat i ja reconegut en l'altre, que viu en cases com les que ell assaltava vint anys enrere. Els altres dos actes els escriu un omniscient neutral que detalla minuciosament, febrilment, la investigació policial.

Sense cap concessió sentimental, el volum oscil·la, doncs, entre les memòries dickensianes d'un Oliver Twist que ha passat per la brutalitat de la novel·la negra de Raymond Chandler i Dashiell Hammett i la crònica del sang i fetge subversiva i nihilista a la qual el *demon dog* de la literatura nord-americana ja ens té acostumats en obres com *L.A. Confidential* (1990).

Mis rincones oscuros és *Un dol observat*, de C.S. Lewis, reescrit des del més descregut i cinic *hard-boiled* i que filmaria amb gust Tarantino. Per cada escletxa, però, hi borbolleja un lirisme sobri i auster. Hi trobem un eco similar al de la narrativa concisa i cruel de Cormac McCarthy, per bé que ell enfronta l'home a una natura devastadora que extreu el més dolent de la humanitat, mentre que Ellroy, tot i estar instal·lat com McCarthy en el paradigma mental del salvatge oest, s'enfronta a una societat sense codis, opaca, corrupta i hipòcrita, davant la qual sempre se sent com un estrany. És el do i la maledicció que li va llegar aquell cadàver de la pèl-roja, trobat entre les hores. “Els impulsos obsessius van estar a punt de matar-me. La fúria per convertir-los en alguna cosa bona i útil em va salvar. Vaig sobreviure a la maledicció”. El do va adoptar la forma final de llenguatge. I nosaltres, ¿el mereixem, aquest do? ♦♦

L.A. Confidential va ser adaptada al cinema. WARNER BROTHERS